

ПРАКТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

За пътна безопасност на децата през лятната ваканция – 2015 г.

Тези препоръки се базират на анализа на пътнотранспортните произшествия с деца и на изводите за обстоятелствата и предпоставките за тяхното настъпване. Насочват вниманието към възникването на рисковите ситуации и предпазват от попадане в тях. Възприемането им и тяхното спазване изграждат защитно поведение както у водачите на пътни превозни средства (ППС) и възрастните хора, които се грижат за сигурността на децата, така и у самите подрастващи, участници в движението.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДЕЦАТА И ЮНОШИТЕ

- Когато *играете* навън,
- когато сте *пеша* или
- на *велосипеди, ролери скейтбордове,*

избирайте места, които са далече от оживени улици с натоварено автомобилно движение.

Когато се налага да **пресечете** такава **улица**:

- ✓ се съберете *в група* или
- ✓ застанете *до някой възрастен човек*,
- ✓ преминете през платното *само при зелен сигнал на светофара, а*
- ✓ ако няма светофар – само когато платното е напълно свободно и няма приближаващи от двете страни автомобили,

Никога не пресичайте платното тичешком:

- ✓ спрете до бордюра,
- ✓ огледайте се внимателно първо наляво, после надясно и
- ✓ стъпете на платното **само когато не приближават автомобили**, които са опасно близо, и когато
- ✓ прецените, че сте в пълна безопасност.

Ако се чувствате несигурни и застрашени, е добре да **пресичате в група, заедно с възрастните**.

Когато пресичате оживени кръстовища със светофарна уредба, **не бързайте да навлизате на платното веднага след като светне зеленият сигнал** за пешеходци. Въпреки разрешаващия сигнал:

- ✓ първо се огледайте в двете посоки, защото
- ✓ винаги може да има автомобили, които навлизат в кръстовището в последния момент, на червено, и то с висока скорост.

Много от пострадалите деца и юноши в момента на катастрофата са били **пътници в автомобилите, карани от родители, приятели и близки**. Тогава те се оказват безпомощни потърпевши. Когато се возите в автомобил,

- ✓ по-добре седнете на задната седалка.
- ✓ Ако вече сте големи и седате на предна дясна седалка, поставете предпазния колан без шофьорът да ви подканя. Това ще бъде пример и за него да постави колана.
- ✓ Ако шофьорът управлява с прекалено голяма скорост и изпреварва рисковано, направете забележка.

Отказвайте да се возите на:

- ✓ стари,
- ✓ неизправни,
- ✓ саморъчно сглобени мотопеди и мотоциклети, карани от ваши неспособни приятели. Рискът от катастрофа е голям.

Не забравяйте, че е крайно опасно да се пресича:

- ✓ на неопределени за това места (извън кръстовищата и пешеходните пътеки);
- ✓ между паркирани край платното автомобили – малкото дете поради ниския си ръст е невидимо за шофьора на приближаващия автомобил и на практика изтичва в опасната му зона, в която той не може да спре.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ВОДАЧИТЕ

Никога **не забравяйте**, че детето

- ✓ намиращо се в нашето полезрение на и край платното, във всеки момент представлява сериозна опасност и предпоставка за злополука;
- ✓ **не е малък възрастен** и не бива да очакваме от него логично и адекватно поведение;
- ✓ е подвластно на своите емоции в играта и импулсивно предприема действия, без да мисли за безопасността си.

Още при забелязване на деца на и край платното трябва да се подготвим за предотвратяване на евентуална изненада, като:

- ✓ отнемем газта,
- ✓ намалим скоростта с готовност за спиране или спасителна маневра.

Често, дори и да стои спокойно на тротоара и да гледа към нашия автомобил, детето се втурва внезапно на платното, като попада в „опасната зона“ пред автомобила. Не са рядкост и случаите, когато детето изскубва ръката си от тази на възрастния, който го води, и тичешком излиза на платното.

В населено място, особено по оживени улици с търговски обекти, интензивно пешеходно движение и ограничена от паркирани автомобили видимост, **се движете:**

- ✓ **със скорост И под максимално разрешената**
- ✓ с готовност за реагиране при внезапна поява на дете.

Пресичайки внезапно между паркирани автомобили, **малкото дете, поради ниския си ръст, е невидимо за вас** и внезапно се появява в “опасната зона” пред автомобила.

Непрекъснато **прогнозирайте** при шофиране в населено място откъде може да ви изненада дете с внезапно пресичане на платното.

Характерни места, където това често се случва, са:

- ✓ спирките на обществения транспорт;
- ✓ сигнализираните пешеходни пътеки;
- ✓ оживените централни улици с колони паркирани автомобили отстрани;
- ✓ отсечки, преминаващи покрай паркове и градинки.

Опасността е по-голяма, ако участъкът позволява по-голяма средна скорост – булевард, улица с по-широко платно. При индикация за поява на деца на платното, поддържайте и в тези участъци **по-ниска скорост**.

Ако **от порта на дворна ограда изскочи дете** и без да се огледа, притича през платното, бъдете нащрек и веднага намалете скоростта, защото след него би трябвало да очаквате **излизане на друго дете**, участващо в гоненицата.

Търкулналата се на платното топка иззад оградата на къщата е сигнал, че след нея веднага **ще изтича дете**. Бъдете готови за спиране.

Ако от двете страни на платното, на банкета или тротоара има деца, които разговарят отдалече, бъдете в готовност за спиране, тъй като е голяма вероятността някое от децата да се втурне през платното към другите.

Когато дете стои на тротоара или пред пешеходната пътека, предвидливо намалете скоростта и се опитайте да осъществите **визуален контакт с него**, т.е. да се убедите, че детето е възприело вашия автомобил. Но дори и това не е достатъчно, за да сте спокойни, когато преминавате покрай него. Дори и да е обърнало главата си към автомобила ви, още не е сигурно дали то ще остане на мястото си, или ще излезе внезапно на платното.

Ако в населено място **застигате група деца**, които вървят отдясно по платното, с гръб към вашия автомобил, намалете скоростта. Трябва да се убедите, че те са възприели приближаването на автомобила ви. Подайте къс сигнал с клаксона, за да съобщите за приближаването си. Ако децата не реагират, повторете. Ако едно от тях обърне глава и види автомобила ви, това още не означава, че и останалите са го възприели. В последния момент **някое от децата може да изтича наляво на платното пред автомобила**.

Ако забележите дете, което се кани да пресече улицата по пешеходна пътека, но се колебае дали да навлезе на платното, виждайки приближаващия ви автомобил, и дори прави крачка и се връща отново, по-добре **намалете скоростта, спрете и му дайте знак с ръка да пресече спокойно**. Никога не може да сте сигурни дали то няма да се втурне в последния момент на платното тичешком. Не забравяйте, че много от децата са убедени погрешно, че на пешеходна пътека имат пълно предимство и поради това са склонни внезапно да излязат на платното с измамната сигурност, че шофьорът ще спре на всяка цена и ще ги предпази.

Децата нелогично се плашат повече от по-големите, товарни автомобили, макар че са по-бавни, а не толкова от леките, които всъщност са по-опасни, защото се движат с по-голяма скорост. **Ако сте зад волана на лек автомобил, вие сте в по-голям риск да блъснете дете**. Вероятността то да предприеме внезапно пресичане пред вашия автомобил, е по-голяма. Затова компенсирайте тази опасност **с по-ниска скорост**.

Когато решавате да спрете и да пропуснете дете да пресече по пешеходната пътека, непременно погледнете на огледалото за обратно виждане дали в този момент зад вас в съседната лента не приближава с висока скорост друг автомобил, чийто шофьор е решил да ви изпревари. Той не би видял детето, което пресича пред вашия автомобил и би го блъснал, след като то се появи внезапно в опасната зона на неговия автомобил.

В населено място по лентата за насрещно движение в обратна посока се движи товарен автомобил, с който предстои да се разминете. Същевременно, макар и не на толкова близко разстояние, виждате дете, което гледа към товарния автомобил и го изчаква да премине, за да пресече улицата. Вниманието му изцяло е насочено към товарния автомобил и затова не възприема вашия, който приближава от другата посока. Намалете скоростта, защото **веднага след преминаването на товарния автомобил** детето ще се втурне да пресича и ще излезе пред вашия в опасната зона.

В малките градчета и селата много често може да срещнете **каруца, управлявана от дете или юноша**. Бъдете много предпазливи. Макар каруцата да е спряла на кръстовището и да изглежда, че ще зачете вашето предимство, очаквайте тя да потегли неочаквано и да затвори пътя ви. При изпреварване заобиколете каруцата на най-голяма възможна странична дистанция, тъй като е голяма вероятността тя да направи внезапно завой наляво.

В населените места и близо до тях често се срещат юноши на мотопеди и мотоциклети, най-често стари, технически неизправни. Юношите, които ги карат, са в повечето случаи **неправоспособни, без предпазни каски**. Те могат да предприемат най-неочаквани маневри: да не спрат и да не пропуснат автомобила ви, когато излизат от страничен път без предимство; да направят неочаквано завой наляво, когато ги приближавате, с намерение да ги изпреварите. Заобикаляйте ги със съобразена **скорост**.

Повишена е опасността от блъскане на **внезапно пресичащи деца на местата за почивка извън селищата**. Преминвайте бавно и предпазливо през покрай тези места. Често се случва от семейството от другата страна да са пресекли бащата, майката и едното дете, а другото да се стреми да ги догони. В такъв момент то изтичва на платното, без да се огледа.

При **застигане на деца на велосипеди** (които обикновено не се движат едно зад друго, а в група) намалете скоростта значително и ги заобиколете на възможно най-голяма странична дистанция в очакване някое от тях да направи **внезапно завой наляво към автомобила ви**. Бъдете много предпазливи към деца, които се возят по две на един велосипед. Те са много нестабилни върху велосипеда, трудно пазят равновесие и не следват права линия, спират трудно и на дълго разстояние, може да паднат пред вашия автомобил, когато ги заобикаляте.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ РОДИТЕЛИТЕ

Когато през ваканцията детето ви е у дома, без надзор от страна на възрастен, а вие сте на работа, детето ви е в опасност при игрите навън. Най-добре е да:

- ✓ осигурите контрол и надзор от възрастен;
- ✓ отделите време, за да разговаряте с детето си и да **проучите къде и с кого ще играе, когато вас ви няма;**
- ✓ огледате заедно с него подходящите места в квартала, които са по-далеч от улици с интензивно движение на автомобили, както и
- ✓ най-опасните места, където не трябва да се играе.

Ако детето ви непременно държи да кара велосипеда, когато вие отсъствате от къщи, преди да дадете своето съгласие:

- ✓ заедно огледайте подходящите безопасни за това места в квартала – алеи, градинки, улици, затворени за движение;
- ✓ уточнете с кои деца ще кара велосипед и поговорете с най-голямото от групата, като му гласувате доверие да насочва и контролира по-малките да не излизат на опасните улици с интензивно движение.

Много е рисковано и не е допустимо да бъде оставяно без надзор на възрастен навън да кара велосипед дете под 7-годишна възраст. Твърде опасно е и за по-големите – 10-12-годишни. **Ако няма кой да наблюдава малкото дете навън, по-добре е да се получи споразумение велосипедът да се кара само в присъствието на родителите.**

Ако в населено място забележите опасна игра на деца на и край платното, която ги поставя в риск да пострадат при пътна злополука, **не оставайте безучастни** –

направете забележка по подходящ начин, като обясните на децата опасността и ги отклоните от риска.

Децата до 14-годишна възраст са най-застрашени да попаднат в злополука **като пешеходци**. И без велосипед детето ви при игрите навън е в опасност, дори по-голяма, особено когато е **извън надзора на възрастен**. Огледайте заедно с детето си и неговите приятели местата, на които възнамеряват да играят през ваканционните дни и определете най-безопасните, като им насочите вниманието към най-важното изискване: никога да не прекрачват бордюра и да не стъпват на платното, преди да са се огледали първо наляво, после надясно дали не приближава автомобил. **Дори да им се струва, че автомобилът е далече, по-добре е да го изчакат и да пресекат едва когато платното е напълно свободно**. Обяснете им, че най-опасни са леките автомобили, защото се движат по-бързо от товарните и автобусите.

Много са пътните злополуки с тежки последици поради **управление на мотопеди и мотоциклети от непълнолетни юноши**. Някои родители дори се гордеят, че малкият им син или дъщеря вече кара мотопед, мотоциклет, неосъзнавайки голямата опасност. Ако вашият син, дъщеря или близък юноша кара мотопед или мотоциклет, без да е правоспособен, при това ако возилото е технически неизправно, той е в голям риск да пострада, независимо че управлява в собственото населено място или близо до него. Тъкмо в малките населени места, по улиците в тях и в близост до тях стават най-тежките катастрофи с такива водачи. Не забравяйте, че **скутерите са всъщност мотопеди** и за тяхното управление се изисква правоспособност (категория “М”) и ползване на защитна каска от водача. Направете всичко възможно да не допуснете неправоспособни малолетни и непълнолетни да управляват моторни превозни средства. Ако не е по силите ви, **потърсете съдействие от полицията чрез телефон 112, за да предотвратите потенциално нещастие**.

При превозване на малки деца в автомобила, спазвайте непременно законовото задължение да ползвате за това **обезопасителни системи за деца** (седалки и столчета).

Отдел “Пътна полиция”,
Главна дирекция “Национална полиция”